

Preek over Luk.22:15 gehouden op de 2e zondag in de veertigdagentijd 25 februari 2018
(lezing: Luk.22:7-23)

Gemeente van Christus,

1. Een paar jaar geleden is er een boek uitgekomen met een heel aparte inhoud. Als je het openslaat zie je dat het vol staat met foto's van maaltijden. Maar het gaat niet, zoals je misschien denken zou om een kookboek. De inhoud is veel luguberder: In dat boek zie je de gerechten, die gegeten zijn door ter dood veroordeelden, vlak voordat ze werden omgebracht. **(dia 1)** Want er zijn landen - dit boek kwam geloof ik uit Amerika - waar zulke mensen zelf mogen kiezen wat hun voor het laatst wordt voorgezet; hoe moeilijk ook, de kok probeert het voor elkaar te krijgen. Ik heb op internet gezocht of ik het kon terugvinden, maar ik heb het helaas niet gevonden.

En nu zou je misschien verwachten, dat er dan gekozen zou worden voor echt heel lekker eten, iets dat je alleen in de beste restaurants kunt krijgen. Je zou misschien verwachten, dat ze zouden vragen om een hele lekkere wijn, en een bijzonder nagerecht. Maar wat stond er op die foto's? Pizza's, hamburgers, vette patat onder de tomatenketchup en de mayonaise. Erg gezond zag het er bepaald niet uit. Nu denk ik, dat dat een ter dood veroordeelde worst zal wezen. Wat ze vlak voor hun dood wilden hebben, dat was wat ze normaal ook vaak aten. De kok heeft het er zelden erg moeilijk mee gehad.

En zo horen we ook vanmorgen over een laatste maaltijd, de maaltijd van een mens, die heel gauw sterven gaat. En Jezus weet dat zelf. **(dia 2)** De voorbije maanden heeft Hij het er regelmatig over gehad: Ik ga naar Jeruzalem, en daar zal het niet goed aflopen. Ze zullen Me gevangennemen; ze zullen Me martelen en vernederen; en uiteindelijk zullen ze Me doden. En Lukas laat het ons meebelevén: de tijd voor Jezus telt af. "Het feest dat Pascha wordt genoemd was bijna aangebroken" zo begint het hoofdstuk waar onze tekst in staat. En even verder horen we: "De dag van het Ongedesemde brood, waarop het Paaslam geslacht moest worden, was aangebroken". En dan lezen we: toen het zover was, maar daar staat letterlijk: toen het uur was aangebroken... De tijd is aan het verstrijken. Het uur is gekomen, het uur van de overgave van onze Heer. Hij is op weg naar zijn laatste momenten. De vijanden hebben hun plannen gemaakt; Judas staat in de startblokken om Hem te verraden. De tijd van het lijden is gekomen.

En op dat moment vertellen de evangeliën ons over een maaltijd, de laatste van Jezus op aarde. Het is een maaltijd, waar Jezus naar heeft uitgezien **(dia 3)**. "Ik heb er hevig naar verlangd dit pesachmaal met jullie te eten", zegt Hij tegen zijn tafelgenoten. Daar zitten ze, zijn naaste volgelingen, die alles voor Hem hadden opgegeven, en die bij Hem waren gebleven. Dit moment, bijzonder en intiem - Jezus heeft het gewild. Ja, Hij heeft er zelfs voor gezorgd, dat het ongestoord zou kunnen doorgaan. Want dat moet wel de achtergrond zijn van de wat wonderlijke manier waarop Hij Petrus en Johannes naar een geschikte ruimte laat zoeken. Hij zegt niet: Ga naar dat en dat adres. Het wordt een soort puzzeltocht, of Jezus het nu voorzien of in stilte geregeld heeft. Zou het zijn, omdat Judas meeluisterde?

Jezus wil ongestoord deze maaltijd beleven. En dat niet eens in de eerste plaats voor zichzelf. Zelfs nu denkt Jezus nog steeds aan de anderen; zelfs nu denkt Hij ook aan ons **(dia 4)**. Lukas noemt de tafelgenoten hier: de apostelen. Zo heten ze in het evangelie meestal niet. Daar heten ze normaal: leerlingen. Apostelen worden ze pas als ze worden uitgezonden de wereld in met het evangelie van Jezus. Apostelen, in dat woord hoor je de komende kerk van over heel de wereld. De mensen die hier bij Jezus zitten, dat zijn onze voorlopers, in hen zitten ook wij er een beetje, samen met alle gelovigen.

"Ik heb er hevig naar verlangd dit pesachmaal met jullie te eten". Jezus' laatste maaltijd, het is ook een beetje voor ons. In wat er in dit zaaltje in Jeruzalem gebeurt, heeft onze Heer ook ons iets te zeggen.

2. En het eerste wat dan opvalt, dat is: deze laatste maaltijd, die heeft eigenlijk niets droevigs. Het is het pesachmaal. En dat was eigenlijk best een vrolijk gebeuren. Natuurlijk, het had een paar plechtige momenten. Dan werd het oude verhaal verteld, het verhaal van de bevrijding uit de slavernij van Egypte. Maar in de kern was het een blij feest, een feest vol hoop (**dia 5**). Als Israël het vierde - dat is zo tot op de dag van vandaag - dan zeiden ze tegen elkaar: Wij hebben een God, die ons verlossen kan. En er komt een dag, dan zal Hij het ook gaan doen. Nu de joden voor een groot deel buiten Israël leven, zeggen ze elk jaar tegen elkaar: tot ziens in Jeruzalem! En ze hebben een stoel vrijgelaten, voor het geval de voorbode van de verlossing Elia komen mocht. Het pesachmaal is de maaltijd van de hoop!

Waarom zou Jezus dat zo graag hebben willen vieren, als laatste, voor zijn lijden begint? Zou het niet zijn om tegen wat de discipelen de komende uren gaan meemaken in, ze toch mee te geven: de verlossing komt eraan? En dat zullen ze als apostelen de wereld in moeten brengen: de verlossing komt eraan. Dat zal moeten wonen in de harten van ieder die door hen tot geloof komt: de verlossing komt eraan! Dat is het geheim waar de kerk van leeft! Ook in de wereld van vandaag zijn we de kerk van de hoop, die uitziert naar de toekomst, omdat we geloven dat er een toekomst is, zelfs na de dood, zelfs al zou de wereld ten onder gaan.

Ik heb ernaar verlangd juist dit maal met jullie te vieren, zegt Jezus. Waarom? Om mee te geven: wat ik lijd, straks als ik gevangen ben, als ik geslagen word en aan het kruis zal hangen - het heeft een doel (**dia 6**). Daarom geeft Jezus midden in dit feestmaal opeens iets eigens mee. Hij breekt en deelt het brood, en Hij geeft de beker met wijn. En dan zegt Hij er nadrukkelijk bij: voor jullie! Mijn lichaam wordt gebroken, maar wanhoop niet: het is voor jullie! Mijn bloed wordt vergoten, maar keer je niet geschokt af: het is voor jullie!

Daar hebben ze in die zaal toen niets van begrepen. Pas later gingen hun ogen open voor wat ze toen hebben meegemaakt. Maar vanaf dat moment hebben ze het overal verkondigd: Jezus gaf zijn lichaam - voor jullie! Zijn bloed stroomde - voor jullie! Voor joden en heidenen, voor brave mensen, maar zelfs voor hardnekkige zondaars, voor jullie!

Want Jezus' lijden en dood, het luidt een nieuw begin in. Dit is het nieuwe verbond, zegt Jezus als Hij de beker laat rondgaan. (**dia 7**) En dat is een heel speciaal begrip. Er was het oude verbond, en dat was al heel bijzonder. God, de Eeuwige, de Heilige, sloot een band met mensen, met zijn volk Israël. God beloofde: Ik ben er voor jullie, en vroeg: wees er nu ook voor Mij. Leef volgens wat Ik gebied, luister naar wat Ik verlang. Maar toen dat toch niet werd wat God gehoopt had, toen begon Hij over een nieuw verbond. Wat zat dat eerste verbond in de weg? Dat waren de zonden. Dat was de ontrouw. Dat was het falen van de mensen. En dat kan nog steeds in de weg zitten. Ik kom ze nog steeds tegen, mensen die eigenlijk mensen zijn van dat oude verbond. Als het gaat om het horen bij God, dan zeggen ze: O, daar ben ik niet bang voor, want ik leef wel aardig. Alsof dat genoeg is! Alsof God het doet voor: ze zijn wel aardig. Vooral als dat in de praktijk nog wel eens betekent: aardig gemakkelijk.

God heeft gezegd: een nieuw verbond moet er komen. Een verbond, dat niet bouwt op de werken van de mensen, maar dat begint bij de vergeving van de zonden. En daarom geeft Jezus zich straks over, en daarom vloeit zijn bloed aan het kruis. Voor u - tot vergeving van onze zonden. Dat is de betekenis van die beker, die Jezus rondgeeft. Ik mag bij God horen, ik mag een band voelen, ik mag zijn liefde kennen - dankzij de vergeving, dankzij het offer van onze Heer.

3. En nog steeds gaat die beker rond, als christenen bij elkaar komen. De apostelen hebben het de wereld ingebracht. En overal vieren ze de maaltijd. Ze noemen het misschien verschillend: de een zegt communie, de ander avondmaal, ze hebben het over eucharistie en over een liefdemaal. Maar telkens staat iemand op en die breekt het brood, of hij geeft aan de anderen

de beker. En dan klinken de woorden van Jezus: dit is voor u! Dit is het nieuwe verbond. Je mag bij God horen, dankzij de vergeving!

Want Jezus zei: Doe dit, telkens opnieuw, om Mij te gedenken. **(dia 8)** Dat is niet omdat Hij bang zou zijn dat wij Hem misschien zouden vergeten. Nee, Hij wil, dat wij van tijd tot tijd in ons leven heel bewust eens even aan Hem denken. Aan wat Hij voor ons heeft gedaan. Aan hoe Hij zijn leven gaf. Aan hoe Hij leed en stierf. Waarom? Omdat dat de basis is van ons leven als christen. Want daardoor is er vergeving, is er een nieuwe verbondenheid met God, voor onvolmaakte mensen.

Er is één Avondmaal dat ik nooit meer zal vergeten. Het was in mijn eerste gemeente. Daar was iets heel schokkends gebeurd: een gemeentelid dat we allemaal goed kenden, had zich van het leven beroofd. En niemand had iets in de gaten gehad, we voelden ons allemaal wat schuldig. En toen vierden we het Avondmaal, we braken het brood en gaven het aan elkaar, en we dronken uit de beker. En zo gingen we toen samen staan op de basis van ons geloof, op wat Jezus had gedaan voor ons, op zijn vergeving, als wij mensen falen.

Dat was toen echt gedenken. Ja, het is niet alleen een gedenken voor onszelf, het is ook God voorhouden: Here, wij komen bij U door Jezus. We roepen wat Jezus deed voor ons bij God in herinnering, we zeggen bij ons bidden: we vragen dit alles, we benaderen U alleen in Jezus' naam, om zijn lijden en sterven voor ons. Zie ons aan in Hem!

En zo sterkt ons dit gedenken, dit herhalen van die maaltijd van Jezus met zijn leerlingen op onze weg door het leven **(dia 9)**. Net zoals een hardloper of een fietser regelmatig moet eten en drinken, zo moeten christenen op weg naar Gods toekomst het ook. Wij hebben voedsel nodig, en af en toe een slok die ons leven verfrist. Wij hebben Jezus nodig, de gedachtenis aan wie Hij is voor ons. Want we komen onszelf op onze reis door het leven best wel tegen. We hebben zo onze dips, en onze zwakke momenten. Ieder struikelt wel eens, ieder slaat weleens een verkeerd pad in. En dan kun je de koers zelfs kwijt zijn, en je gevoel dat God bij je is, het vervluchtigt, het glijdt weg, je geloof zakt in.

Daarom gaf Jezus het aan zijn leerlingen mee, die de apostelen werden voor alle christenen, Hij gaf het ze mee, ook voor u en mij: Doe dit telkens weer. Gebruik het brood en de wijn, die getuigen van Jezus. En vier zo het pesachmaal, de maaltijd van de verlossing.

"Ik heb er hevig naar verlangd dit pesachmaal te vieren, met jullie", zei Jezus. Want hrt is voor Mij de laatste keer, tot het waar wordt in het koninkrijk van God. En toen nam Hij zijn eigen beker, de beker van de vreugde. **(dia 10)** En Hij zei: Ik zal die nu niet meer drinken. Ik ga mijn lijden tegemoet. Maar Hij gaf Hem aan de apostelen: geef hem door aan elkaar. En dat hebben ze gedaan, toen en later. Want Jezus drinkt de zure wijn van het lijden, maar de wijn van de vreugde en de hoop, die geeft Hij aan ons. En dát wilde Hij zo graag doen. Dat móest Hij doen, voor Hij zijn weg voor ons ging. Ons de hoop, ons de blijdschap, ons de opluchting schenken: er is verlossing! Dat is Jezus' galgenmaal. Het is een gave aan ons. Want door Hem mogen we op weg gaan naar Gods koninkrijk, de bevrijding van het verlorene leven. En dat mogen we af en toe vieren, om wat Hij voor ons leed.

Amen.